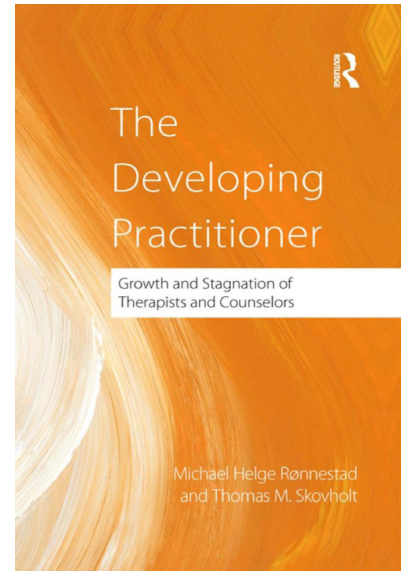

Bokanmälan
Bokanmeldelse

Rønnestad, M.H. og Skovholdt, T.M.
London

The Developing Practitioner – Growth and Stagnation of Therapists and Counselors

Boken bygger på forfatternes, Michael Helge Rønnestad og Thomas M. Skovholdt, omfattende studier av psykoterapeuter og rådgiveres profesjonelle utvikling, opprinnelig publisert i *The Evolving Professional Self* i 1992. Forfatterne reformulerer sine funn i modifiserte modeller.

Innledningsvis referer forfatterne til debatten om evidensbasert behandling. De presiserer den Amerikanske Psykologforenings definisjon, som ordrett er vedtatt av Norsk Psykologforening: "Evidence-based practice in psychology (EBPP) is the integration of the best available research with clinical expertise in the context of patient characteristics, culture and preferences". Forfatternes siktemål er å utforske forutsetninger for vekst og årsaker til stagnasjon i utviklingen av klinisk ekspertise.

Nyere psykoterapiforskning viser at klinisk ekspertise ikke først og fremst dreier seg om teoretisk kunnskap og tekniske ferdigheter, snarere om evne

til å skape en god allianse der terapeutfaktorer spiller en vesentlig rolle. En nærmere studie av terapeuters egenskaper og utvikling er således av stor betydning. (Det gjøres oppmerksom på at betegnelsen *rådgiver* ikke er sammenlignbar med den norske. Jeg velger derfor å bruke betegnelsen *terapeut* i omtalen).

Boken består av fire deler. Første del gir en innføring i teoretiske og empiriske grunnlag. I andre del gjennomgår forfatterne kvalitative studie fra 1992/95. Tredje del gir utvidete perspektiver på terapeutrollen og fjerde del er et appendix med metodeinformasjon.

Boken bygger på et solid empirisk og teoretisk fundament. Kunnskapsbasen er først og fremst forfatterne egne studier, supplert med resultater fra annen relevant forskning, hovedsaklig The Society for Psychotherapy Research Network – The Collaborative Research Network og Skovholdt og medarbeideres studier av mesterterapeuter. Det refereres til en rekke teorier om utvikling, læring og tenkning, der forfatterne gjør profilerte perspektivvalg mye bygget på egne forskningsfunn. En opprinnelig stadietekning er modifisert til en forståelse av profesjonell utvikling som mer diskontinuerlig og fasepreget. Fra en omfattende oversikt over teoretiske modeller kan nevnes: Joan Flemmings metaforbaserte læringsmodell der mugge, kjeramik og gartner symboliserer imiterende læring, korrigerende læring og kreativ læring, mye i samsvar med forfatterne funn og prinsipper. Kahnemanns teoretisering over distinksjonen intuisjon og resonnering, spesielt relatert til uoversiktelige situasjonen som er hyppig forekommende i psykoterapi. Dreyfus og Dreyfus sin modell for profesjonell utvikling med vektlegging av intuisjon og læringsnivåer tilsvarende forfatterne faser.

Bokens første del inneholder også et interessant kapittel om kulturelle perspektiver på terapeut- og hjelperollen.

Hovedkapitlet i boken, "A quality Study of Therapist and Counselor Development" er basert på en studie av 100 psykologistudenter og psykologer innen klinisk psykologi og rådgivning fra flere universiteter i Minnesota, fra første år på grunnutdanningen til 40 år etter avsluttet utdanning. Informantene ble fordelt i fem grupper etter utdannings- og praksisnivå. Forfatterne presenterer først konkrete data, abstraherer generelle temaer og beskriver en syklisk modell for utvikling og stagnasjon i profesjonsutviklingen.

Modellen opererer med fem faser i utviklingsprosessen; novise, viderekommende student, nybegynner profesjonell, erfaren profesjonell og senior. Til hver av fasene er det beskrevet særskilte oppgaver og utfordringer, kilder til utvikling og læring, opplevelse av terapeutrollen og mål på effektivitet og tilfredshet. En rekke siterte utsagn illustrerer profesjonsutviklingen gjennom de ulike fasene: fra den engstelige og entusiastiske nybegynner, gjennom usikkerhet og desillusjon, intens kunnskapsøken og iherdige ferdighetsbestrebelse mot en i beste fall fri, autentisk og realistisk senior som kan

avslutte sin yrkesutøvelse med glede og takknemlighet.

Forfatterne presenterer en syklisk modell for utvikling og stagnasjon. Klinisk vekst og ekspertise forutsetter kort oppsummert evne til kognitiv kompleksitet og kontinuerlig refleksjon. Stagnasjon oppstår hvis profesjonelle utfordringer møtes med innsnevret tenkning. Refleksjonsbegrepet diskuteres og det differensieres mellom konstruktive og uheldige former for lukking og avslutning.

Det utledes en ny modell for veiledning, som inneholder generelle prinsipper og fasespesifikke anbefalinger. Hovedprinsippet er en holdning som rommer både kunnskap og tvil, "the certainty-uncertainty principle og supervision".

Bokens tredje del inneholder en interessant beskrivelse av mesterterapeuter, basert på en rekke studier oppsummert av Skovholdt og medarbeidere i boken *Master Therapists: Exploring Expertise in Therapy and Counseling* (2004). Mesterterapeutene er kjennetegnet ved høy selvbevissthet og stor faglig og personlig integritet. De er opptatt av kompleksitet, er ydmyke og fleksible, gjør gjerne bruk av humor og er ikke redde for å uttrykke usikkerhet.

Et eget kapittel i boken omhandler forebygging av utbrenthet. Det fokuseres på påkjennningene ved de kontinuerlige tilknytninger og brudd i terapeutrollen. Viktigheten av egenomsorg understrekes og det presenteres en sjekklister for bevisstgjøring av profesjonelle og personlige vitalitets- og stressfaktorer.

Avslutningsvis sammenlignes modeller for utvikling og stagnasjon i tidligere studier med modellene presentert i denne boken og det gis forslag til videre arbeid.

Denne boken gir verdifull kunnskap, bevisstgjøring og stimulans til alle som arbeider med psykoterapi og veiledning. Hovedvekten er lagt på de fasespesifikke utfordringer og forutsetninger, mye ut fra teorier om læring og kognisjon. Studiene, ikke minst undersøkelser av mesterterapeuter, tydeliggjør behovet for mer kunnskap om terapeuters personlighetsmessige egenskaper. Bokens kunnskapsbase er imponerende, med en empiri som bærer og fanger interesse. Funnene er godt forenlig med erfaringer fra egen utvikling og praksis. Teorigrunnlaget kan virke noe overveldende, men det står respekt av forfatterne entusiastiske evne til å forstå, forklare og systematisere

sine data i stadig nye modeller. Slik demonstrerer de nettopp viktigheten av refleksjon i møte med det komplekse.

Tove Kjersti Kjølseth, spesialist i klinisk psykologi med intensiv psykoterapi
Oslo
(Tidligere undervisningsleder ved Institutt for Psykoterapi)

Referenser

Rønnestad, M.H., & Skovholdt, T.M. (2013). *The Developing Practitioner. Growth and Stagnation of Therapists and Counselors*. London, NY: Routledge.

ISBN 978-0-415-88459-4

Ant sid 369

Skovholt, T.M., & Jennings, L. (Eds.) (2004). *Master Therapists: Exploring Expertise in Therapy and Counseling*. Boston, MA: Allyn & Bacon